

Teberrük we gabyr zyýaratyna degiþli k  bir soraglar.

Sahypa   okyjysy: Esselamu ale  kum. Gabyrlardan teberrük etse   bolýarmy?   agasy bolma  an adam gabyrdan, welilerif ruhyndan   aga dilese bolyarmy? Gabyrlary zyýarat etmek   ol s  ök  p ol   erlere gitmek we ol   erlerde pylan   wily  n, gabyry     oluna di  ip damak   alsa   bolyarmy?

Sorag: Gabyrlardan teberrük etse   bolýarmy?

Jogap: Teberrük: Berekete gara  mak, bereket islemek di  mekdir. Bereket bir zatda ha  ry   bar bolmagy we artmagydyr. Bereket Allahy   elindedir, bir zady bereketli eden hem Allahdyr. Sonu  n   in bereketi Allahdan dilemelidir.

K  bir   erlerden, da  lardan, aga  lardan, diri   a-da   li ynsanlardan teberrük etmek, berekete gara  mak jaiz d  ldir. Eger-de biri Allahdan ba  ga zatlary  n bereket bag   edy  nligine ynansa, Allaha   ar  ik (ara  y) go  dugy bolar.

Ebu Wakid el-Le  s radiallahu anh   eyle rowayat edy  r: “**Pygamberimiz ale  his salam bilen birlikde H  ne  ne sapara   ykdyk. Biz   a  ny k  f  rden we   irkden   uz   wren ynsanlardyk** (t  aze iman eden musulmanlar). **M  sr  kleri  n mukaddes hasapla  an Zatu-Enwat di  il  y  n aga  clary bardy. Onu  n t  wereginde jemleni  ip ybadat edip,   araglaryny ol agajy  n   asagynda go  arlardy. Ha  can-da biz bir agajy  n   anyyna gelenimizde Pygamber ale  his salama   uzlenip: E   Allahy   Resuly olary  n Zatu-Enwatlary   aly bize-de bir Zatu-Enwat etsene, di  dik Bu g  rr  ni e  den Pygamberimiz ale  his salam: Gaharlanyp Allahu Ekber! (  ene   nki   aln  slyk) Nefsim elinde bolan Allaha kasam edy  arin. Siz edil: E   Musa, bulary  n il  hleri   aly bize-de il  h   asap ber di  en, we Musany   olara: Siz hakykatdanam j  hil kowumsy  yz (Araf, 7/138) di  en,   ehudylary  n di  en zadyny di  di  niz” di  y  r. (Ahmed: 5/218, Tirmizi: 2180)**

K  p   erlerde yslamy bilme  an ynsanlar welileri  ,   ag  yzadalarylary   gabryyna gidip ol   erlerden bir ha  ra, berekete gara  yarlار. Hatda ol   erlerd  ki aga  clara   up da  nyp   z isleglerini a  yd  arlar.   a  da ol   erlerd  ki da  slary  n   st  ne suw, gatyk d  ök  p   alasak   ypa ber  ar  mi   di  ip, yslam dini bilen hi   hili baglan  sygy bolma  an zatlary edy  rler.

K  bir ynsanlar gabrydan, aga  dan, da  dan tebberrük etmegi, sahabalary   Pygamber ale  his salama degi  li zatlardan teberrük edi   bilen de  n  p,   ony delil tutjak bolyarlar. Sahabalary   Pygamber ale  his salamy  n sa  y, t  y  k  l  gi bilen teberrük etmeleri di  ne Pygamber ale  his salama berlen hususiyetdir. Pygamber ale  his salam wepat edenden so  ra sahabalary   gidip Pygamber ale  his salamy  n gabryny  n ba  synدا teberrük edenleri   okdur. Eger bir zatdan teberrük ediljeq bolsa, ol zady  n bereketli  gi barada Kuran   a  da s  unnnetden delil bolmalydyr.

Sorag:   agasy bolma  an adam gabyrdan, welileri   ruhyndan   aga dilese bolyarmy?

Jogap:   l  leri   ruhyndan k  mek dilemek, keseli  e   ypa dilemek,   itgi  ni tapmak   in   ardam soramak,   aga dilemek we ba  gada di  ne Allah Tagalany  n ba  dyny gabyrlardan dilemek uly   irkdir we ynsany dinden   ykarar. Gabyrlardan, welileri  , pygamberi   ruhyndan medet, k  mek,   aga we ba  gada zatlary diley  n ki  ni  n k  fir bolup dinden   yk  yanlygy   hli akyda kitaplarymyzd     azylandyr.

Belleli m  h  um zat do  a-dileg etmek hem ybadatdyr. Ybadat bolsa di  ne Allah Tagalaga edilmelidir. Pygamberimiz sallallahu ale  hi we sellem hadysda: “**Doga-dileg ybadatdyr**” (Ebu Dawud: 1460, Tirmizi: 2969) Ba  ga hadysda “**Doga-dileg ybadaty  n   yl  gidir**” (Tirmizi: 3371) di  yendir. Allah Tagala Kur'an-Kerimde: “**Robbi  niz a  tdy: Ma  na do  a-dileg edi  , Men hem dogalary  zy kabul ede  yin**” (Gafir, 40/60) di  yendir.

“(E   Pygamber!) Bendelerim senden **Men hakda sorasalar, Men olara   akyndyryyn. Ma  na do  a-dileg edeni  n dilegini kabul edy  arin**” (Bakara, 2/186) “**Allahdan ba  ga sa  a ne pe  da ne-de zy  an berip bilmejek zatlara do  a-dileg etme.**” (Yunus, 10/106)

Sorag: Gabyrlary zyýarat etmek   ol s  ök  p ol   erlere gitmek bolýarmy?

Jogap: Ybrat almak, musulmanlary     l  leri   in bagy  lanma dilemek   in gabrya zyýarata gitmek m  stehapdyr. Pygamberimiz sallallahu ale  hi we sellem hadysda: “**Size gabyrlara zyýarata gitmegi gadagan edipdim...indi gabyrlara gitm  ge rugsat ber  arin.   unki ol zyýarat ahyry  di   atladar**” di  y  r. (Ahmed: 5/355, Tirmizi: 1054) Pygamberimiz sallallahu ale  hi we sellemi   özi hem en  eme gezek Medined  ki Baki mazarystanlygyna zyýarata gidip, o  yerd  ki musulmanlara Allahdan bagy  lanma dil  ndir.

Yslamda gabry zyýarata gitmekden iki maksat bardyr:

1-  l  leri görüp ybrat alyp, ahyry  di   atlasmak, Allahy   huzuryna   yklmaga ta  ylnanmak.

2-Ölülere salam bermek, olar üçin Allahdan bagışlanma dilemek.

Gabyrdan teberrük etmek, ölüleriň ruhyndan kömek, çaga dilemek, şypa dilemek ýaly niýeti bilen edilen gabyr zyýaratlary dinimizde haramdyr. Gabyra zyýarat etmek üçin uzak ýollar söküp başga ýerlerdäki gabyrlara gitmek dinimizde jaiz däldir. Öz ýaşayan ýeriňe ýakyn bolan mazarystana gidip zyýarat etmelidir.

Ýöriteläp diňe gabyr zyýaraty üçin goş düwüp, ýol söküp mazarystana gitmek yslamda haramdyr. Pygamberimiz sallallahu aleýhi we sellem hadysda: “**Diňe şu üç mesjidi zyýarat etmek üçin ýolagçyliga çykylar. Mesjidi-Haram(Käbe), meniň mesjidim (medine), we mesjidi-Aksa**” diyýär. (Buhari: 1197, Muslim: 827/415) Hadysda ady agzalan mesjitlerden başga ýerlere ybadat niýeti bilen goş düwüp, ýol söküp sapar etmek jaiz däldir.

Sorag: **Pylan öwilýäň, gabyryň ýoluna diýip damak çalsaň bolyarmy?**

Jogap: Pylan öwilýäň, gabyryň ýoluna diýip janly soýmak şirkdir. Çünkü damak çalmak, (mal gurban etmek) ybadatdyr. Ybadat bolsa diňe Allah üçin edilmelidir. Kur'an-Kerimde: “**Aýt: Meniň namazym, janly kesmegim, ömrüm we ölümim älemleriň Robbi Allah üçindir. Onuň hiç bir şärigi ýokdur.**” (Enam, 6/162-163) Aýatda: “**Robbiň üçin namaz kyl we gurban kes!**” (Kewser: 108/2) Aýatlardan görüşümüz ýaly damak diňe Allah üçin çalynmalydyr. Allahdan başgasynyň adyna damak çalan Allaha şärik goşdugy bolar. Pygamberimiz sallallahu aleýhi we sellem hadysda: “**Allahdan başgasynyň adyna gurban kesene Allah lagnat etsin.**” (Muslim: 1978) diyendir. Allahdan başganyň adyna kesilen janlyň eti haramdyr. Aýatda: “**OI size diňe haram öleni, gany, doñuz etini we Allahdan özgä niyetlenip soýulan mallary haram etdi.**” (Bakara 2/173)

Mazarlara gidip namaz kylmak, gurban kesmek we başgada Allah üçin edilýän ybadatlary mazarlykda etmek yslamda jaiz däldir. Çünkü mazarystan ybadat ýeri däldir.